

Anımsarken: Akademisyen Mirsaid Mirrakhimov (1927-2008)

Remembering: Academician Mirsaid Mirrakhimov (1927-2008)

Kırgızistan'da akademisyen Mirsaid Mirrahimov'un kardiyoloji hizmetlerinin başlatılmasındaki katkıları yadsınamaz. Klinik kardiyolojinin temelleri kendisi tarafından 1950'lerin sonu gibi, erkenden atıldı ve 1977 yılında, Orta Asya'da ilk olarak Kırgız Kardiyoloji Bilim ve Araştırma Enstitüsünün (KNIİK) kurulması ile bu alanda daha fazla bir gelişme ve iyileşme sağlandı. Böylece, Kırgızistan'da KNIİK başta olmak üzere, kardiyoloji kurumlar ağı organize edildi.

Bu dönemde akut miyokart enfarktüsünün (AME) aşamalı orta-rakımlı iklim tedavisi, telefon komünikasyonları ile uzaktan EKG'nin iletilmesi ve majör kardiyovasküler hastalıklarının tanı, tedavi ve önlenmesi için ileri tıp teknolojileri klinik pratiğine kazandırılmıştır. Tüm bunlar, AME'ye bağlı hastanede ölüm oranları ve dolaşım hastalıklarına bağlı mortalite oranlarında sırası ile %15 ve 2-3 kat azalmasına sebep olmuştur.

Kalp yetersizliğinin erken safhada tespit edilmesi, mekanizmalarının açıklanması, tedavi ve prevansiyon yönünde modern yöntemleri geliştirmesi ile ilgili çalışmalar sebebiyle 1980 yılında kendisine Bilim ve Teknoloji Devlet Ödülü verildi. Profesör Mirrakhimov, kardiyoloji servisinin kurulması ve koroner arter hastalığının (KAH) modern tedavi ve önleme yöntemlerinin geliştirmesi nedeni ile 1984 yılında da Kırgızistan Cumhuriyeti Bilim ve Teknoloji Devlet Ödülüne layık görüldü.

Mirrakhimov ve ekibi tarafından AME'nin erken ve hastane öncesi dönemlerinde tanı ve tedavinin optimizasyonuna yönelik yeni yaklaşımlar geliştirildi. Ayrıca, AME geçiren koroner arter hastalarının rehabilitasyonu ve ikincil korunmasında orta-rakım iklimin kullanılmasının temel prensipleri kendisi tarafından geliştirilmiş ve klinikte uygulanması sağlanmıştır. Bu gelişmeler neticesinde, Bişkek'te AME'ye bağlı ölüm oranlarında büyük düşüş sağlanmış ve hastaların %80'i iş hayatına kazandırılmıştır.

Diğer yenilikler arasında, KAH açısından yüksek risk taşıyan ailelerin belirlenmesi, birincil ve ikincil korunmasının aile düzeyinde yürütülmesini de vurgulamak gerekir. Mirrakhimov önderliğinde, ekibi tarafından ilk defa AME geçirmiş hastalarda psikolojik korunma mekanizmaları araştırılmış ve KAH patogenetik psikoterapi ve psikoproflaksi yöntemleri geliştirilmiştir. Bu dönemde, AME tedavisinin optimal yönetimini sağlamak için bilgisayarlı monitorizasyon sistemi kurulmuştur.

Sistemik hipertansiyon dalında miyokart hipertrofisi ve hemodinamik bozuklukların tipine göre hipertansiflerde diferansiyel tedavi yaklaşımları önerilmiştir. Önerilen yenilikler arasında hipertansiflerde "gizli" kalp yetersizliğinin tespitinde egzersiz sırasında ekokardiyografik sol atriyal boyut değişimlerinin kullanılması yer almaktadır.

Akademisyen Mirrakhimov yüksek irtifa kardiyolojisinin önderlerinden kabul edilmektedir. Bu alanda yüksek dağ koşullarında insan adaptasyonunun temel mekanizmaları, adaptasyon kriterlerinin ve fazların belirlenmesi, yüksek irtifalarda yaşayan-

Yazışma Adresi/Address for Correspondence: Prof. Dr. Erkin Mirrakhimov, Kyrgyz State Medical Academy, Bishkek, Kyrgyzstan

Tel: +996 312 663175 E-posta: ermira@infotel.kg

Çevrimiçi Yayın Tarihi/Available Online Date: 13.03.2012

© Telif Hakkı 2012 AVES Yayıncılık Ltd. Şti. - Makale metnine www.anakarder.com web sayfasından ulaşılabilir.

© Copyright 2012 by AVES Yayıncılık Ltd. - Available on-line at www.anakarder.com

doi:10.5152/akd.2012.089

larda fizyolojik değişimlerin patolojik değişimlere dönüşmesi hakkındaki kapsamlı çalışmaları başlıca buluşlarıdır. En önemli bilimsel katkıları arasında yüksek irtifa fizyolojisi, yasalarının klinik kardiyoloji araştırmalarında uygulanması ve yüksek irtifa hipoksi etkilerini birçok iç hastalıklarının tedavisinde kullanılması olarak belirtmek gerekir.

Pulmoner arteriyel hipertansiyon problemi ve özellikle yüksek irtifa formu kendisi tarafından kapsamlı araştırılmış ve önderliğinde yüksek irtifalarda pulmoner hipertansiyonun mekanizmaları ve gelişmesine ışık tutan temel ve kapsamlı araştırmalar yürütülmüştür. Mirrakhimov ve meslektaşı tarafından yeni orijinal noninvaziv, doğruluğu yüksek olan ve yurtdışında da benimsenen bir pulmoner arteriyel basınç ölçme yöntemi geliştirilmiştir. Aynı zamanda, yüksek irtifa pulmoner hipertansiyon riski artmış olanlarda pulmoner dolaşımının hiper-reaktörlerini tanımlamak için hipoksik stresin kullanımının temelleri oluşturulmuştur.

Mirrakhimov'un önderliğinde yurtdışında da tanınan Ulusal Kardiyoloji ve Terapi Merkezi Orta Asya'nın en büyük kardiyoloji merkezi halinde geldi.

Bugünlerde Ulusal Kardiyoloji ve Terapi Merkezi tarafından kardiyoloji ve yüksek irtifa tıp dallarında ABD, Fransa, Almanya, Belçika, İngiltere, Polonya, Hindistan ve Rusya'nın bilim adamları ile ortak araştırmalar yürütülmektedir.

Son yıllarda Kardiyoloji Merkezi aynı zamanda İç hastalıkları Merkezi olarak da hizmet vermekte ve kaliteli tıbbi hizmetleri kardiyoloji ile sınırlı kalmayıp, diğer iç hastalıklarını da kapsamaktadır.

Mirrakhimov'un en değerli katkıları arasında, Merkez'de ihtisas eğitimi veren kardiyoloji ve iç hastalıkları kadrosunun yetiştirilmesi olduğunu vurgulamak gerekir.

Profesör Mirrakhimov 1969'da Tıp akademisi üyeliği (corresponding member), 1974'te Kırgızistan Bilim akademisinin tam üyesi ve 1988 da Orta Asya'da kardiyoloji branşında ilk olarak Tıp Bilimsel Akademisinin tam üyesi olarak seçildi. Akademisyen Mirrakhimov 800'den fazla bilimsel çalışmanın otorüdür: 30 kitap, yurtiçi ve yurtdışı dergilerde yayınlanan 146 araştırma makalesi, derlemeler ve 20 icat. Kendisi tarafından biyoloji ve tıp dallarında 100 tane PhD ve DSc kadrosu yetiştirilmiştir. Mirrakhimov'un girişimleri ile Orta Asya Kardiyoloji Birlięi kurulmuş ve ilk başkanlığını da kendisi yürütmüştür. Orta Asya Tıp Dergisinin kurucusudur ve Türkçe-konuşan Ülkeler Kardiyoloji Birlięi'nin kurucularından biri olduğunu belirtmek gerekir.

27 Mart 2012'de Akademisyen Mirsaid Mirrahimov'un 85. yaş günü olacaktı. Son 3 yıl boyunca aramızda yoktur ama harika bir kişi ve seçkin bir bilim adamı olarak arkadaşları ve meslektaşlarının anısında kalacaktır.

Erkin Mirrakhimov
Kyrgyz State Medical Academy, Bishkek-Kyrgyzstan

Akademisyen Mirrakhimov dergimizin 2001-2009 yılları arasında Editör Kurul üyesi idi.